

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Het Verenigd Koninkrijk en de EMU

Boender, D-P.

Citation

Boender, D. -P. (1998). Het Verenigd Koninkrijk en de EMU. *Bestuurskundige Berichten*, 13(1), 8-11.

Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234105>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234105>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

goedkoper.

De Europese oriëntatie van de politiek lijkt het verloren te hebben van de centen en van de praktische voorkeuren van de kant van defensie. De toevoeging van de Frans-Duitse Tigre helikopter lijkt slechts een symbolisch gebaar te zijn geweest.

Bovendien was er met betrekking tot de Luchtmobiele Brigade al een keer voor Europa gekozen. Dit waren de 17 transporthelikopters van Franse makelij. Blijkbaar kon een volledig Amerikaanse keuze voor de bewapende helikopters hierdoor worden gerechtvaardigd. De helikopters worden dit jaar door de Amerikanen aan de Nederlandse Landmacht geleverd. Zo snel mogelijk zullen ze operationeel worden ingezet.

Wat zegt dit alles voor de Europese oriëntatie in de toekomst? Zullen economische aspecten altijd de voorkeur krijgen boven politieke voornemens? Wanneer, 'aangemoedigd' door het Nederlandse voorbeeld, ook de andere deelnemers aan de Europese samenwerking, het sneller gemakkelijker vinden om politieke voornemens 'van tafel te schuiven', loopt de Europese samenwerking steeds vaker de kans ondergesneeuwd te raken. Met het naderen van de EMU lijkt dit niet het juiste pad om te bewandelen.

Sandra de Wit

Claudia Behr

Studenten Bestuurskunde in Leiden

Het Verenigd Koninkrijk en de EMU

D.-P. Boender

Ian Taylor (Conservative), schaduw-onderminister voor Noord-Ierland verlaat op 29 oktober de front bench uit onvrede over de Euro-sceptische houding van het Conservative Shadow Cabinet onder leiding van William Hague. De nieuwe leider van de Conservatives sprak tijdens het partijcongres nog milde woorden over de Europese eenwording. Men was van mening, dat Groot-Brittannië in de nabije toekomst niet tot de EMU zou moeten toetreden.

Deze uitspraak was vaag genoeg om zowel de Euro-sceptici van de harde lijn alsook de meer pro-Europees ingestelde leden van de partij tegemoet te komen.

Op maandag 27 oktober '97 maakte Gordon Brown, de Britse minister van Financiën bekend dat het Ver-

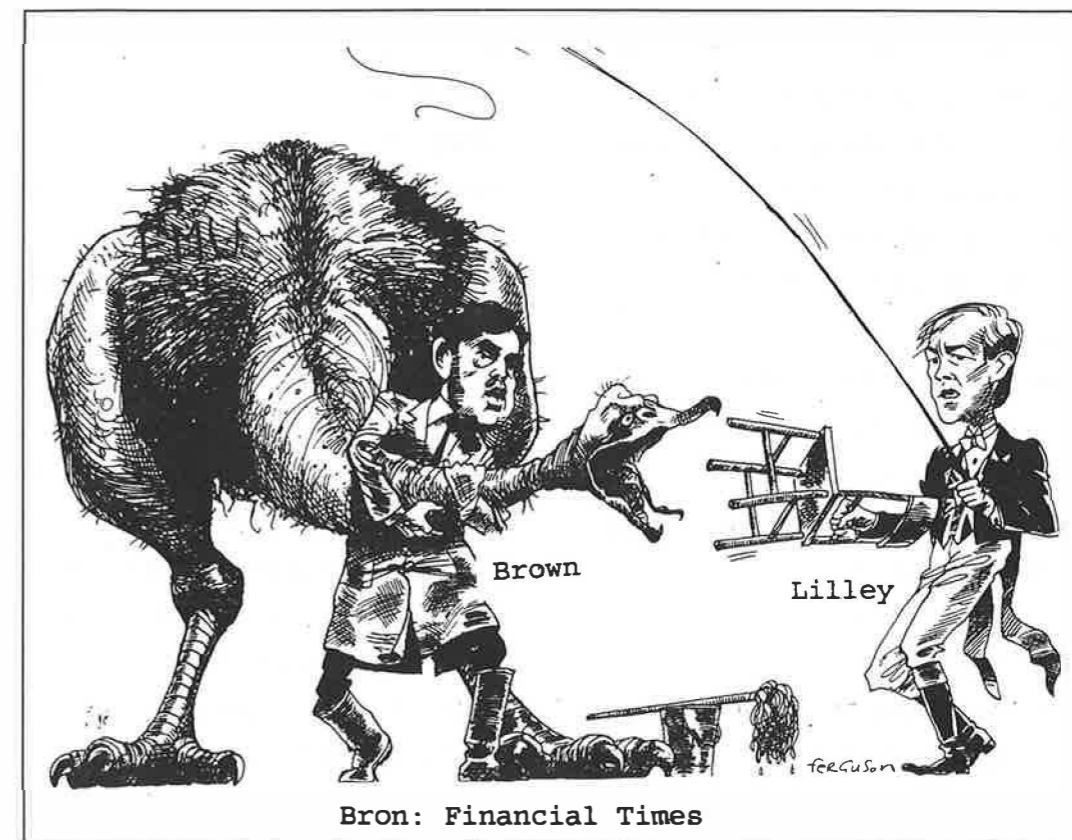
enigd Koninkrijk niet op 1 januari '99 tot de EMU zal toetreden. De Labour-regering onder leiding van Tony Blair is van mening, dat de Britse economie momenteel onvoldoende gelijk loopt met de rest van Europa; ook zou het Britse bedrijfsleven nog niet goed genoeg voorbereid zijn voor toetreding tot de EMU.

Hierdoor zal Groot-Brittannië niet voor 2002 deelnemen aan de Europese eenheidsmunt.

Labour heeft aangegeven, dat wanneer zij voor een tweede termijn gekozen zullen worden, zij een referendum zullen houden over een al dan niet toetreden tot de EMU, wanneer de Britse economie daar sterk genoeg voor is. Maar Gordon Brown zei in de verklaring aan het parlement wel dat Labour in principe de Pond wil afschaffen en de Euro aannemen. Hij roept de overige partijen op een pro-Europese consensus te bewerkstelligen.

portant to have a clear pragmatic policy on the greatest issue of our day, than to try to please everybody at the same time'. William Hague verwerpt de kritiek dat 'the Tories risk becoming isolated, marooned and marginalized'.

Kenneth Clarke, minister van Financiën tijdens de laatste Tory-regering van John Major en pro-Europeaan, heeft in een reactie op de officiële partijlijn tot een zgn. cross-party coalition opgeroepen waarin zowel de politieke partijen als de zakenwereld, het bankwezen en de vakbonden zitting zouden

Bron: Financial Times

Onderwijl heeft de Conservative Party haar officiële standpunt een kleine twee weken voor de bekendmaking door Gordon Brown van het regeringsstandpunt, aanzienlijk verscherpt. De Tory-party heeft aangegeven zeker in de volgende kabinetsperiode niet aan de EMU mee te willen doen; dit betekent in ieder geval een periode van 10 jaar. Hiermee heeft Hague een duidelijk standpunt ingenomen en de partij een duidelijk anti-Europees gezicht gegeven. 'It is more im-

moeten nemen om in een toekomstig referendum een "Yes-vote" te bewerkstelligen.

In een reactie verwelkomde Gordon Brown, Kenneth Clarke's oproep en riep hij alle andere pro-Euro Tories op om hem te steunen in het creëren van een pro-Europese consensus. Ook Malcolm Bruce, woordvoerder m.b.t. Financiën van de Liberal Democrats, de meest pro-Europese partij in het parlement gaf aan dat een 'cross-party coalition' van groot belang was

om een uiteindelijke 'Yes-vote' te bewerkstelligen. De Liberal Democrats willen dan ook het liefst nog tijdens deze parlementsperiode een referendum over Europa houden. De Tories hebben aangegeven, dat de EMU een verkiezingsstema zal worden: *If you want to keep the pound, vote Conservative!* De pro-Euro's binnen de partij zijn zeer verontrust, waaronder grote namen als Kenneth Clarke, maar sinds kort ook openlijk Michael Hesseltine, voormalig vice-premier, die zei: *"The current leadership's decision to rule out a single-currency for the next ten years is not in the interest of the party or the country"*. Ook de voormalige minister John Gummer gaf aan zonder Europa nooit een goed milieubeleid te hebben kunnen voeren. Hij is dan ook van mening, dat het Verenigd Koninkrijk wanneer mogelijk snel lid moet worden om zodoende een leidende rol binnen Europa te kunnen spelen en hiermee het beste voor het Verenigd Koninkrijk te realiseren.

Het schaduwkabinet is van mening, dat het opgeven van de eigen munt misschien voordelig is voor de grote bedrijven en multinationals, maar dat de kleine en middelgrote zelfstandige ondernemingen juist onder invoering van EMU zullen lijden. De voormalige Tory-regering was ook altijd al tegen het ratificeren van de 'Social Chapter' uit het Verdrag van Maastricht, waarin men o.a. verplicht wordt een minimumloon te betalen aan werknemers. De huidige Labourregering is echter wel akkoord gegaan. De Tories zijn van mening, dat de grote groei van de Britse economie de laatste jaren vooral het werk was van het eigen economische beleid en het niet toetreden tot de EMU en het niet tekenen van de 'Social Chapter'. Doordat de rest van Europa hun economieën moesten/moeten aanpassen om de EMU-criteria te halen, kende Groot-Brittannië een grotere groei juist door het zelf kunnen 'sturen' van haar financiële zaken. Ook had het Verenigd Koninkrijk een grote aantrekkingskracht voor grote bedrijven vanwege het ontbreken van de voor-

waarden van de 'Social Chapter' waardoor het goedkopere en betere mogelijkheden bood dan de overige landen binnen Europa. Euro-sceptici, waaronder John Redwood (schaduwminister voor handel en industrie) en Peter Lilley (schaduwminister van financiën) menen, dat het opgeven van de eigen munteenheid ook zal leiden tot het opgeven van de eigen economie en dat daardoor de concurrentiepositie van Groot-Brittannië zal verslechteren. Peter Lilley: *"The Chancellor has made it clear, that the primary goal of the Government's economic policy will be to ensure that Britain achieves and maintains the conditions for entry into EMU. This will harm the economic interests of the British people"*. Zoals William Pitt de jongere, premier van 1783 tot 1801 zei: *'British policy is British trade'*. Toetreding tot de EMU is dus niet in het belang van het Verenigd Koninkrijk.

Op 21 november maakte het pro-Europese Conservatieve parlements lid Sir Peter Temple Morris bekend dat hij uit de partij stapt uit onvrede met het huidige beleid van de partijleiding ten opzichte van Europa. Het verlies in de 'by-election' in Peckenham, dat tot nu toe altijd een Tory-bastion is geweest, geeft volgens hem aan dat de *'policy of being nationalistic and inwardlooking are trades the public increasingly don't want'*. Uit een laatste peiling (half november), uitgevoerd door een particuliere investeringsbank, blijkt dat het aantal Britten dat zich tegen de Euro keert sterk is afgenomen en nog slechts iets meer dan de helft telt: 52 %. Een maand ervoor was dat nog 75 %.

Nu lijkt het alsof alleen de Tories een 'Euro-probleem' hebben. Dit is echter niet helemaal waar. Op 29 oktober '97 rebelleerde Norman West, een Labour MEP (Member of the European Parliament) nadat vier anderen dat al eerder hadden gedaan, tegen de zgn. 'gagging order' welke de Labour-partijtop had ingesteld nadat Labourleden van het Europees parlement van het regeringsstandpunt waren afgeweken.

Deze 'gagging order' houdt in dat Labourleden in het openbaar geen kritiek mogen uitoefenen op het regeringsbeleid.

Maar niet alleen binnen het Europees parlement zijn er sceptici te vinden. Ook binnen het nationale parlement zijn er onder Labour Euro-sceptici te vinden. Zoals leden van de oude garde binnen de partij als Denzil Davies en Tony Benn. De eerste was blij, dat de EMU in ieder geval tijdens deze kabinetsperiode geen doorgang zal vinden. Tony Benn was nog scherper in zijn opvatting over eventuele toetreding binnen de EMU. *"...entry into EMU would effectively end the Government's control over the economy, and would strip the public of its right through the ballot box to determine economic policy"*. Deze opvatting sluit in dit verband nauw aan bij het Conservatieve standpunt. In reactie op de 'gagging-order' riep hij de partijtop op om de Euro-sceptische fractie binnen de Labourpartij openlijk haar mening te laten verkondigen in de aanloop naar een referendum.

De vakbonden reageerden tevreden op de aankondiging van de regering, maar waren teleurgesteld over het feit dat de regering deelname binnen de huidige kabinetsperiode pertinent uitsluit. Toetreding tot EMU, zo menen zij, zou de positie van de werknemer sterker maken. Ook de grote werkgeversbonden zijn blij met de uitspraak, dat men in principe in de volgende kabinetsperiode zal toetreden.

Maar niet alle werkgevers zijn tevreden. Bill Good, managing director bij Sterling Tubes, een bedrijf dat 80 % van zijn producten exporteert, zei in een reactie in de Financial Times: *"The government is correct that the timing is not right to join EMU. But if you have economies running parallel, you do not need a single*

currency anyway. You are actually giving away the responsibilities of individual governments to govern: to set interest rates and expand or contract their economies."

Uit het voorgaande valt af te leiden, dat er nog vele verhitte discussies zullen volgen, zowel binnen als buiten het parlement. Naast bovenstaande, dient men nog enige andere factoren die hier buiten beschouwing zijn gelaten, in ogenschouw te nemen die op de achtergrond een grote rol spelen binnen de Euro-discussie. Denk bijvoorbeeld aan de 'British Commonwealth of Nations', bestaande uit alle voormalige koloniën van Groot-Brittannië en waar men nog nauwe contacten mee heeft. Ook de recente 'devolutieproblemen' spelen in het achterhoofd van mensen een grote rol.

Het is evident dat het eeuwenoude principe *'right or wrong, my country'* nog steeds door de Britse overheid wordt gehanteerd. Ook blijkt dat het afwijzen of aannemen van de Euro een brede maatschappelijke discussie is; dit in tegenstelling tot Nederland en andere Europese landen. Wellicht is het daarom verstandig om de discussie binnen het Verenigd Koninkrijk op de voet te volgen, zodat men een beter overzicht van de voor- en nadelen krijgt dat ook voor Nederland of elk ander Europees land van belang kan zijn. Wellicht kan het Britse voorbeeld leiden tot een voorzichtigere aanpak bij die landen die te snel hun nationale belangen inleveren voor het groot-Europees denken.

David-Paul Boender

Student bestuurskunde in Leiden